

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

ШЕРЕШЕВСЬКІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАННЯ: ЗАХИСТ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції*

*Одеса,
3 грудня 2025 року*

Одеса
Фенікс
2025

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонова*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Організаційний комітет Всеукраїнської наукової конференції:

Харитонов Євген Олегович – д.ю.н., завідувач кафедри цивільного права НУ «ОЮА», член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, проф.;

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;

Зубар Володимир Михайлович – к.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Кривенко Юлія Василівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Матійко Микола Володимирович – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції.

Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції та їхні наукові керівники, які рекомендували ці матеріали до друку.

III 49 **Шерешевські цивілістичні читання: захист прав приватної особи в умовах війни** : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 3 груд. 2025 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. Є. Харитонова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 250 с. – Режим доступу: ...

ISBN 978-617-8763-00-8

Збірник містить результати наукових досліджень, присвячених питанням захисту прав приватної особи. У виданні представлено актуальні теоретичні та прикладні напрацювання, що висвітлюють питання окремих аспектів захисту прав приватної особи, удосконалення механізму правового регулювання, створення нових правових інститутів, доповнення чинних нормативно-правових актів, що своєю чергою додатково актуалізує оновлення цивільного законодавства на підґрунті загального концепту приватного права.

Збірник адресовано студентам, викладачам, науковцям і всім, хто цікавиться теорією, практикою, історією та перспективами розвитку правової науки.

УДК 347.1/7

ISBN 978-617-8763-00-8

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Менджул Марія Василівна ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ТРАНСКОРДОННІ РИНКИ ПРАЦІ	161
Мошинська Яна Степанівна ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	165
Nekit K. EXTENTION OF CONSTITUTIONAL PRINCIPLES AND FUNCTIONSTO DIGITAL ASSETS.....	169
Orzikh Yurii Hennadiiovych SUCCESSION UNDER SWEDISH LAW AND ITS RELATIONSHIP WITH SUCCESSION UNDER UKRAINIAN LAW: CONFLICTS OF LAWS IN CROSS-BORDER SUCCESSION.....	172
Оскілко Олексій Олегович ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	176
Павлова Вікторія Георгіївна ПОДВІЙНА ПРИРОДА ВЕНДИНГОВИХ ПРАВОВІДНОСИН	181
Петров Володимир Володимирович ЩОДО РОЛІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМЦІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТИМУЛЮЮЧОЇ ФУНКЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА	184
Резніченко Семен Васильович, Поліщук Вероніка Романівна ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ДІТЕЙ	188
Ромась Денис Сергійович ЦИФРОВІ ФОРМИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: ЕЛЕКТРОННІ ДОГОВОРИ, СМАРТ-КОНТРАКТИ ТА ГІГ-КОНТРАКТИ.....	191
Ромась Марія Іванівна ПРОБЛЕМАТИКА БАГАТОРІВНЕВОСТІ ІНТЕРЕСУ ПУБЛІЧНО- ПРАВОВИХ УТВОРЕНЬ У ПРИВАТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ.....	195
Сафончик Оксана Іванівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В УМОВАХ ВІЙНИ ...	198
Скрагленко Марія Ростиславівна ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ФІЗИЧНИМ ОСОБАМ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ТА ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ. ПРОБЛЕМАТИКА В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	201
Спасова Катерина Іванівна РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	209

Orzikh Yurii Hennadiiovych

*National University «Odesa Law Academy»
Associate Professor of the Department of Civil
Law, PhD in Law, Associate Professor, Senior
Lecturer at the University of Örebro (Sweden)*

SUCCESSION UNDER SWEDISH LAW AND ITS RELATIONSHIP WITH SUCCESSION UNDER UKRAINIAN LAW: CONFLICTS OF LAWS IN CROSS-BORDER SUCCESSION

Migration processes in recent years have led to a significant increase in the number of cross-border successions involving Ukrainian nationals who reside abroad but retain assets in Ukraine. Iryna Dikovska rightly notes that the growing international mobility of Ukrainians has stimulated the development of cross-border succession and has increased the importance of correctly determining the applicable law to such relations[1]. Although the question of the applicable law is usually the second of the main issues arising in situations with a foreign element, where the rules of private international law come into play. The first question concerns jurisdiction, or the competent court in a broad sense. The second concerns the applicable law. The third and fourth issues relate to the recognition and enforcement of foreign judgments and other official documents, including authentic instruments issued by public authorities, typically notaries, which enjoy evidential and enforceable force[2].

Swedish law represents a modern European model, closely linked to Regulation EU 650/2012 on succession, whereas Ukrainian law retains a dualistic approach to the conflict-of-laws regulation of succession[3], which leads to a splitting of the estate (the principle of scission of succession[4]). A comparison of these systems, supplemented by the analysis of a specific hypothetical scenario, makes it possible to demonstrate the typical conflicts of laws that arise in succession cases involving these two jurisdictions. The Swedish legal system as a whole, and Swedish succession law, accordingly, is regarded by Swedish lawyers as belonging to the civil law tradition[5]. The principal legislative instrument governing succession is the statute traditionally translated into English as the Inheritance Code – Ärvdabalk[6], supplemented by provisions of family law contained in separate acts. A coherent conflict-of-laws framework for succession in Sweden is provided through its participation in Regulation EU 650/2012

on succession, which designates the habitual residence of the deceased as the general connecting factor.

Swedish law proceeds from a broad freedom of testation, but it provides protection for certain categories of heirs where their succession rights are restricted by a will, through a compulsory share mechanism analogous to that under Ukrainian law. The compulsory share corresponds to one half of the estate that accrues to the direct descendants as their lawful portion, pursuant to 7 kap. 1 § Ärvdabalk[6]. This half is divided among all direct descendants in equal shares. For example, if the deceased has one child, that child is entitled to one half of the entire estate; if there are five children, each is entitled to one tenth of the estate[5]. The compulsory share cannot be excluded by a will. The heir must bring into account, against his or her compulsory share, any property received from the estate during the deceased's lifetime as an advancement on inheritance, in accordance with 7 kap. 2 § Ärvdabalk[6]. In parallel, the interests of the surviving spouse are protected. Under the so-called price base amount rule (*prisbasbeloppsregeln*, 3 kap. 2 § Ärvdabalk) the surviving spouse is always entitled to receive from the deceased's estate such a share that, together with the property received on the division of matrimonial property and with his or her separate property, amounts to not less than four price base amounts under the Social Insurance Act[6]. It is significant that direct descendants from previous marriages are entitled to claim their compulsory share without having to await the death of the surviving spouse, whereas joint children will, as a rule, receive their share only upon the death of the surviving spouse, since the latter takes the remaining estate with a right of *usufruct* and without the power to dispose of it by will or other acts of disposition[5].

Under the current Civil Code of Ukraine, persons entitled to a compulsory share inherit one half of the share which would have accrued to them on intestacy. It is important to note that the categories of persons entitled to a compulsory share under Swedish law and under Ukrainian law differ. Pursuant to Article 1241 of the Civil Code of Ukraine, the following are entitled to a compulsory share in the estate: minor children, underage children, adult disabled children of the deceased, the disabled surviving spouse and disabled parents, each of whom is entitled to one half of the share that would have fallen to him or her in the case of intestate succession [7].

For a better illustration, let's look at a specific example. A man, a Ukrainian national with his habitual residence in Sweden, dies in Sweden

in 2025. In 2020 he married a Swedish national in Sweden, and in 2023 he made a will in Sweden, without making any *professioiuris*, by which he bequeathed all his property to this wife, a Swedish citizen. The estate comprises: a residential house and plot of land in Sweden, and a residential house and plot of land in Ukraine. The potential heirs on intestacy include his disabled parents (a mother aged 75 and a father aged 80) and two minor children (aged 10 and 10) from his first marriage, who both reside in Ukraine.

Since the deceased had his habitual residence in Sweden at the time of death, and Sweden applies Regulation (EU) No 650/2012, the general rule is that Swedish succession law applies to the estate as a whole, unless he had made a choice of law in favour of Ukrainian law[8]. Accordingly, from the perspective of Swedish law the situation is as follows: the wife, as heir under the will, receives the estate subject to deduction of the compulsory shares due to the children. The children are direct descendants from the first marriage and are entitled to claim their compulsory shares, which together amount to one half of the estate, divided between them in equal parts, that is one quarter each. Under Swedish law, the parents do not belong to the category of persons entitled to a compulsory share and their position is not protected in the same way as under Ukrainian law.

For the Swedish authorities the succession is treated as a whole: they do not split the estate, since they are required to apply Article 4 of Regulation EU 650/2012[8], which forms part of Swedish domestic law. At the same time, pursuant to Article 12 of Regulation EU 650/2012, a Swedish court may decide not to rule on one or more assets located in the territory of a third State, if it may be expected that its decision in respect of those assets will not be recognised where immovable property is included in the estate. However, it is important to bear in mind that this provision may be invoked only at the request of one of the parties to the proceedings, and not at the court's own initiative or as a matter of obligation[8].

Thus it can be seen that different items of estate property will be governed by different substantive laws: immovable property situated in Sweden will be governed by Swedish law, whereas immovable property situated in Ukraine will be governed by Ukrainian law, in accordance with Article 71 of the Law of Ukraine on Private International Law, which is based on the principle of *lex rei sitae*[3]. In light of this, it is important clearly to determine the legal consequences of such a scission of the estate. Pursuant to Article 71, succession to immovable property

is governed by the law of the State in whose territory that property is located, and succession to property that is subject to State registration in Ukraine is governed by Ukrainian law. Having regard to the wording of Article 71, the following legal question arises: What exact scope of law of the state is meant in the phrase “*is governed by the law of the State in whose territory that property is located*”? Three possible answers may be envisaged. The first one, which is the broadest, would be the application of the entire body of Ukrainian substantive law, which in Ukrainian judicial practice has led courts, on that basis, to declare foreign wills concerning immovable property located in Ukraine invalid[1]. The second option is to apply only the substantive rules on succession, which leads to different treatment of the same heirs in different legal systems. The third option is to apply only the substantive rules of property law. The latter appears to be the most justifiable, since the *lex rei sitae* principle was formulated in order to preserve equal treatment of immovable property that is territorially attached to the State over which its sovereignty and single jurisdiction extend and exercised. A solution to this problem, particularly in the light of the ongoing recodification and European integration, would be to implement a provision analogous to Article 23 of Regulation (EU) No 650/2012, which defines the scope of the applicable foreign law with a specific focus on those aspects of the foreign State’s substantive law that govern succession as such, rather than the entirety of the substantive law of the State in which the immovable property is situated. In this way, immovable property located in Ukraine would be succeeded to in accordance with Swedish substantive rules on succession and Ukrainian substantive rules on property law. This would make it possible to preserve uniform treatment of immovable property situated in a given State, while allowing the substantive rules on succession of a single country to apply irrespective of the State in which particular estate assets are located.

LITERATURE:

1. Dikovska, I. (2018). Laws Applicable to Succession Relations Under Ukrainian Private International Law: Current State and Perspectives. *Harmonius: J. Legal & Soc. Stud. Se. Eur.*, 362.
2. Court of Justice of the European Union. (1999). *Unibank A/S v. Flemming G. Christensen*, Case C-260/97, ECLI:EU:C:1999:312. Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 17 June 1999. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61997CJ0260>.

3. *On Private International Law*. (2005). Official Website of the Parliament of Ukraine. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15?lang=en#Text>
4. Grahl-Madsen, A. (1979). Conflict between the Principle of Unitary Succession and the System of Scission. *The International and Comparative Law Quarterly*, 28(4), 598–643. <http://www.jstor.org/stable/758814>
5. Laible, Cecilia, ‘Sweden’, in Louis Garb, and Richard Norridge (eds), *International Succession*, 5th edn (Oxford, 2022; online edn, Oxford Law Pro, 23 June 2022), <https://doi.org/10.1093/oso/9780198870463.003.0051>
6. Ärvdabalk (1958:637)<https://lagen.nu/1958:637>
7. *The Civil Code of Ukraine*. (2003). Official Website of the Parliament of Ukraine. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15?lang=en#Text>
8. Regulation (EU) No 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions, and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession, and on the creation of a European Certificate of Succession, *OJ L* 201, 27 July 2012. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2012/650/oj/eng>

Оскілко Олексій Олегович,
доктор філософії, доцент кафедри
цивільного права Національного
університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ’ЯЗАНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Внаслідок свого регулятивного характеру договірні зобов’язання визначають правомірну поведінку суб’єктів цивільних правовідносин, а також забезпечують її дотримання усіма учасниками цивільних правовідносин, а в разі порушення правил цієї поведінки – створюють можливість для застосування відповідних заходів цивільно-правової відповідальності. Усі договори відрізняються спеціальними ознаками, обумовленими специфікою регулюючої їх галузі.

Зобов’язання є встановлене в межах певної юридичної конструкції (договірною або позадоговірною) правовідносини, засновані на особистого зв’язку між певними учасниками цивільних відносин (сторонами). Основний зв’язок у зобов’язанні посилюється додатковим, що дає потенційну можливість вдатися до примусу правопоруш-